

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegrafulu ese de două ori pre septemana: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Sabiiu la expeditura foiei, pre afara la s. r. poste cu bani gât'a prin scrisori francate, adresate către expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 24.

ANULU XXIII.

Sabiiu in 23 Martiu (4 Aprile) 1875.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune la

„Telegrafulu Romanu“

pre unu patrariu de anu (Aprile-Iuniu) alu anului 1875. — Pretiulu abonamentului pre 1/4 de anu e:

Pentru Sabiiu 1 fl 75 cr. v. a.

Pentru Monarchia austro-ungurêșca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a și strai-natate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu întârzi cu tramitarea prenumeratiunilor.

Adresele ne rugăm a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte două poste ultime, și in locu de epistole de prenumeratiune recomandăm on. publ. avisurile postali, (**Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.**) că împreunate cu spese mai putiene și că mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editor'a „Telegrafulu Romanu“ in Sabiiu.

Reflessiuni

la situatiunea noua.

III.

... Asiâ dara pâna aici amu fi in claru cu situatiunea.

Dara ni-se va dice: — ei bine, vomu pasi pre terenulu activității. Cari sunt in se limitele acestui terenu? Pâna unde sa se întinda lini'a activității nostre? Sa ne lamurimu!

Amu accentuatu déjà 'n decursulu acestoru riflessiuni si mai accentuăm odata, că intrandu sêu neintrandu in diet'a Ungariei, uniunea Transilvaniei, acestu mîru de cîrta, are aceeași sîrte. Ea s'a recunoscutu si admisu de către reprezentantii acestei țieri si recunoscerea sêu nerecunoscerea ei astadi de către români, cari in intervalulu perîodeloru dietali de pâna adi nu s'au folositu de nici unu mediu constitutional contr'a ei, — nu pôte intru nimicu sa altereze deservîrea faptului odata implinitu. In adeveru *passivitatea*, — dar' o *passivitate* resoluta si 'n generalu practicata de către români transilvaneni — aru fi potutu (?) sa aiba pondulu si rezultate: unui p r o t e s t u energiosu, decă nu alu țieri i t r e g u, celu putienu alu majorității impozante din țiera, ceea ce aru fi redusu actulu uniunei la nulitate, din tôte punctele de vedere a dreptului; — dar' acêst'a numai atunci, cîndu români aru ocupă unu teritoriu separat in acêsta țiera, unu teritoriu, cu privilegii si institutiunile ei exclusiviste. Acêst'a in se nu esiste.

Ci constatandu adeverulu de fatia, departe de noi vointi'a de-a ne face aperiarii unui actu, la a cărui indeplinire, de-si n'amu potutu opune o resistintia fructuosa, in se nici amu consentitu pre lînga conditiunile prin cari s'a efectuitu. Cu-atât mai multu suntemu apoi departe de-a voi sa demarcăm o linia de conduita pentru barbatii nostri, cari aru intruni

la deschiderea urnelor electorale voturile alegatoriloru români, — de-si amu poté sa reflectăm, ca intrandu in dieta, deputatii nostri aru inmultu in modu considerabilu numerulu si prin acêst'a si autoritatea clubului nationalu din parlamentu; ér' prin luminele si deseale loru atingeri cu barbatii puterei, aru poté sa paralizeze, sêu celu putienu sa micșoreze efectulu multoru acte menite a nedreptăți si apesă natiunalitățile nemagiare si 'n specialu natiunea româna din Transilvania; celu putienu atât'a e incontestabilu, ca aflandu-se acolo, aru poté produce mai multu in folosulu nostru, decătu standu acasa si vaerându-se către ventu: ca-i va-i si-amaru de noi!

Despre tôte aceste in se tacemu si le rezervăm numai pentru noi, că o convinctiune particulara a noastră, de-si tienemu a nu ne lepadă nici odata de apostolatulu cuventului. — Ne marginimu a demarcă asta data numai atât'a, ca limitea, intru care intielegemu si voimu noi a practică in impregiurările de fatia — *activitatea*, este: de a participă la viitóriile alegeri cu totii si de a ne grupă unulu că altulu impregiurulu candidatiloru nostri natiunali, toti acei ce mai potemu usă de dreptulu electorale; pentru că astfelu pe de o parte — chiaru si 'n butulu restrictiunei introdusa prin nou'a lege in dreptulu nostru electorale — sa paralizăm prin tôte resputerile reusit'a contra-candidatiloru streini si ostili drepturiloru si pretensiuniloru nostre nationale; pre de alta parte sa nu lasăm mass'a poporului nostru parasita de inteligenti'a sea, radicata din opinia si prin opinia, sa devina astfelu unelt'a si jert'a celor'a ce 'n lips'a loru de inima si consciintia nu vedu intr'ens'a, decătu o massa cruda, menita a servî interesele ville si siarlatanariile loru!

Eata cestiunea — singur'a cestiune — care si sensulu in care noi dorimu sa fia resoluta de urgentia intr'unu congresu natiunali.

In adeveru, multi, cari credu, ca abtinenandu-se dela votu, si-au facutu detori'a de a protestă in contr'a actelor onerose ce ne apasa, se insiela, intocmai precum s'a insielatu Pilatu, cîndu credea, ca elu se spala de sângele nevinovatu ce eră sa se verse. Ei nu intielegu, ca fâra a impede prin acêst'a cursulu reului, ii dau concursulu slabiciunei si-a nepasărei loru. „In tempulu alegeriloru — dice distinsulu diplomatu Ioanu Ghic'a in convorbirile sele economice — toti alegatorii suntu chiamati a-si manifestă vointiele, a-si aretă trebuintiele si a se afirmă prin omulu, cărui'a ii incredintieza mandatulu de a representă si apară interesele loru. A se abtine dela votu si a nu luă o parte activa in lupt'a electorala, este cea mai mare gresiela ce pôte comite unu bunu cetățienu.“

Reusindu astu-feliu, prin o energica si prudenta activitate, pretotindene, pre unde alegatorii români formă o majoritate, deputatii nostri natiunali sa fia apoi intruniti in o conferintia, unde sa se desbata și stabilisca lini'a sêu punctulu loru de conduita, dela care sa nu se pōta abate, fâra a atrage asupra-le blamulu si oprobriulu publicu alu natiunei. — Sa nu intre de locu, sêu sa intre in dieta si sa presinte acolo in fati'a reprezentatiunei intregei țieri unu me-

morandu maturu despre tôte suferintiele nemeritate si pretensiunile juste ale româniloru transilvaneni*), — ceea ce pâna adi s'a neglesu a se face, — este de competintia acelei conferintie, sa o decida. In ori care casu, numai o astu-feliu de reprezentantia aru fi in dreptu, — căci ea aru intruni celu putienu majoritatea vointiei natiunale — si aru poté sa lamurisca odata situatiunea româniloru din Transilvania, prin urmare a majorității acestei provincii, fatia cu puterea Statului si vice-vers'a.

Suntemu — credemu — si astadata destulu de clari! — b.

„Wien. Abendpost“ dela 1 Aprile, vorbindu despre caletori'a imperatului la Triestu, Veneti'a si Dalmati'a, carea a si intreprins'o imperatulu intr'aceasi di sér'a, dice intre altele: Bucuri'a festivitățiloru din Veneti'a câștigă cu atâtu mai multa valoare, cu cātu intrevedere monarhiloru Austriei si Italiei 'si va află caracterulu ei politicu in confirmareu legaturei intre cei trei imperati. Itali'a nu este streina acestei legaturi si prin intrevedere acêst'a se apropia de dens'a si mai tare. Caletori'a imperatului va fi unu siru de festivități. Cetatea Triestu se pregateste pentru o primire serbatorisca cu o grandioasa iluminatiune. La 3 Aprile da cetatea unu balu, aprobatu si de imperatulu. —

Cele mai mari pregatiri se facu in Veneti'a, unde afara de regele Italiei, voru fi principii italiani dinpreuna cu alte autorități italiene. Dupa o depesia din Veneti'a s'a statoritu oficialu, că la banchetulu festivu sa nu se radice nici unu toastu.

In ministeriulu de finantie se aduna datele necesarie la desbaterea proiectelor de imposit (contributiuni.) Ministrulu va propune mai multe modificări intr'ensele.

In Franci'a s'a immormentatu Edgar Quinet, carele a muritu in dilele acestea in Versailles. Immormentarea s'a facutu in Parisu in cimiteriulu Mont-Parnasse. Edgar Quinet a fostu membru alu adunarei natiunale francese din estrem'a stînga, republicanu vechiu, de asemenea credintie politice cu L. Blanc si altii Elu a scrisu fôrte multu; sub alu doilea imperiu a mancatu pânea esilului, intorcându-se in patria numai dupa caderea imperiului la 4 Septembrie 1870. Elu, intre ocupatiunile cele multe, a aflatu tempu de a se ocupă si cu afacerile româniloru dela Dunarea de josu.

Organulu regimului englesu „Quarterly Review“ se ocupa fôrte de aprôpe cu imperiulu turcescu. Dupa ce esamînăza tōta starea acestui'a, din tôte punctele de vedere, ajunge la conclusiunea: ca in ôr'a suprema Angli'a, ori care va fi sôrtea imperiului turcescu, este chiarificata in privintia politicele sele. Russi'a, carea domnesce lini'a Asiei centrale, va atrage la sine partea nordica a imperiului turcescu. Prin not'a sea din 1870 a cerutu si prin conferintia din 1871 a si câștigatu

*) Principiele fundamentale ale unui asemenea memorandum, sunt espuse in brosiura comitetului conferintiei nationale sabiene, din 5 si 6 Maiu 1872, intitulata „Caus'a româna la 1872“ si mai tardiu in memorandumulu din Blasiu, care de altmintrelea nu este, decătu o compilatiune superficiala a brosiurei din Sabiiu.

chei'a la sistemulu centralu asiaticu si acum se pregatesce de a scôte partea sea din mânilor osmaniloru, indata ce la Petersburg voru află tempulu potrivit. In casulu acêst'a Angli'a se crede indreptatita a face pretensiuni la partea de média-di a imperiului.

Domnule redactoru! Ve rogu sa binevoiti a dă locu in colónele pretiutulu diuariu „Tel. Rom.“ următoriloru sire:

Publicandu-se in fôia Asociatiunei tranne Nr. 4 a. c. (din 15 Febr. p. 47 seq) banii tramisi dela directiunea despartimentului Reginulu sasescu XVII, că incursi la fondulu Asociatiunei, si vediendu erori insemnate petrecute in acelu raportu, m'amu magulitu cu credintia ca erorile acestea voru fi sêu de tipariu sêu dōra din nevinovati'a scriitoriului. De acêsta credintia fiindu, amu asteptatu că in Nrii urmatori 5 si 6 sa vedu indreptare. Ne facendu-se acêst'a in tempu de o luna de dile, sum in dreptu a presupune, ca erorile desu amintite nu suntu a se atribui nici tipografului si nici scriitoriului, -- ba ca directiunea respectiva privesce acelu raportu — dupa cum este publicatu — de autenticu, neschimbaveru, adeca in consonantia cu adeverulu.

De ôre-ce in se acelu raportu lasa afara sume considerabile incasate pre numele Asociatiunei, de unde urmēza nu numai daun'a contributoriloru si a Asociatiunei, dara si neincrederea in organele si scopulu ei, — mi iau voia a recercă pre on. directiune respectiva că sa-si traga socotela cu organele si sa indrepte cu esactitate, in terminulu celu mai scurtu, erorile stracurate in raportulu mentionatu.

Dēca in terminu de 30 de dile dela aparintia acestei recercări onor. directiune respect. nu-si va face datorintia, in interesulu Asociatiunei nostre tranne, me voiu vedē constrinsu a dă la lumina numele acelor contributori si sumele contribuite de densii, despre cari din intempletele sciu cu securitate ca nu suntu amintiti in desu numitul raportu, si cari ne cetindu „Transilvania“ nu sciu despre nedreptatea ce li s'a facutu loru, si prin tr'ensii Asociatiunei tranne.

Unu membru alu Asociatiunei tranne.

Cestiunea drumului de feru ungaro-romanu.

Lui „Pest. Ll.“ i se facura sub dat'a de 24 Martie unele impartasiri interesante din Bucuresci pre cari nule putemu trece cu vederea, pentru ca contribue la deslusirea acestei cestiuni de atât'a insemnatate pentru ambele țieri.

„Pre la inceputulu septamănei trecute camer'a a luat in discussiune celu mai insemnatu proiectu din sesiunea acêst'a — cladirea drumului feratu dela Ploiesci spre fruntariile transilvane. Din desbaterile camerei se vede, ca opiniunile deputatiloru suntu tare impartite si parerile loru despre natur'a drumuriloru de feru inca fôrte nechiare. Raportulu comisiunei, propusu de G. Brateanu, constata ca intre cei 7 membri din comisiune s'au nascutu trei pareri diferite. Majoritatea de 4 voturi consente cu parerea guvernului si pune

trei puncte că principii: 1) calea concurenței, 2) capitalul ce se recere spre clădire sa se adune fără intervenirea statului, 3) concessiunea de clădire și de exploatare sa se dea la un'a și aceeași societate. Terminul de concurență se fia la 13 Martie. Un'a minoritate din comisiune propune, sa se dea clădirea și exploatarea liniei la societatea engleză Cravley fără nici o concurență printr'o convenție liberă, statul sa ia garanția de 7 1/2 % pentru obligațiuni de la emiterea acestor'a. Ceealaltă minoritate voiesce sa se despartă concessiunea clădirei de concessiunea exploatarei, dându-se cea dintâiu eventualu la diferiți întreprindători pre cându statul sa ia exploatarea sea în regi'a sea propria.

Diversitatea parerilor din comisiune se ivi și în camera. Brateanu, Pogora și Manu aparară diversele lor pareri, Brateanu și Pogora din punctu de vedere economic financiar, iera Vernescu și Ionescu din punctu de vedere politic, Braremburga și Manu din considerațiuni strategice. Din toate aceste se vede înse, ca cei mai mulți oratori venéza sub scutul binelui comunu interesele lor personale, unii domni patrioți afla avantajulu într'unulu, alții într'altu concesionariu. Dintre miniștri a vorbitu pâna acum numai Boerescu, de-si ministrulu pentru lucrările publice, Rosetti, s'a re-intorsu dela Berlinu. Cum-ca opositiunea nu poté sa lase acésta ocaziune pentru a face unele espectoratiuni contr'a monarhiei austro-ung. se întielege de sine. Si deputatulu Aslanu, dealtmintrene unu barbatu moderatu, află de lipsa se face atenti pre miniștri ca înaltulu platou dela Predealu e pórt'a Romaniei, u de se va versá înca multu sânge si de acea exploatarea liniei dela Predealu la Ploesce-Bucuresci ce duce în centrulu țierei nu trebuie sa se lase unei societăți austro-ungare. Nu se poté crede, câtu de adencu e înradacinata fric'a în români, ca ungurii voru navalí odata de pre carpati asupr'a lor.

Totu corespundintele susu numizului diariu 'si da urmatórea parere asupr'a situațiunei schimbata în câtuva prin proiectulu în cestiune:

Opositiunea erá pre aci sa transtésca cabinetulu Catargiu printr'unu

votu de neîncredere. Dupa cum amu relevatu déjà, fric'a de o pradare a țierei prin vre-o societate austro-ung. e aprópe generale, mai afundu este înradacinata ingrigirea, ca (dupa cum dice o profetia vechia românesca) va navalí o armata ungurésca preste Carpati în Romania si o va cucerí. Macaru ca s'a constatat, ca societatea drumurilor de feru austriace pune putienu pretiu pre concessiunea de clădire și de exploatare a liniei Predealu Ploiesci, avendu ea mai multu interesu sa duca lini'a sea dela Temisiór'a preste Orsióv'a directu la Pitesci si Bucuresci, si desi spaim'a de o invasiune a armatei unguresci e de totu comica, totusi ea esista în faptu si „rosii“ împreuna cu alti malcontenti si-au faurit din spaim'a patriotica o arma contr'a ministeriului. Acést'a arma deveni cu atátu mai periculósă cu câtu ministrulu financiaru, Cantacuzinu, si ministrulu lucrărilor publice T. Rosetti, avendu slabitiunea de a-si câstiga popularitate, erau pre aci sa parasésca cabinetulu Catargiu în cestiunea concessiunei drumului de feru.

La 23 Martie n. sér'a s'a tîenutu în „Hotel de Boulevard“ o adunare de deputati, cari voiau sa voteze contr'a legii de concessiune. Adunarea fu atátu de bine cercetata câtu numai incapea indoiéla despre sórtea proiectului, dara ministrulu presedinte Catargiu sciú sa paraze cu destula desteritate lovitur'a amenintiatóra. La 24 Martie dupa am. conchiamă consiliulu ministerialu la o discussiune, alu cărei resultatu fu, ca sa se retraga legea de concessiune din camera, a cărei sesiune prolongata a dóu'a óra se termina la 27. Totu-odata espira, dupa cum se scie, si period'a legislaturii de 4 ani a camerei facendu-se în lun'a viitória noile alegeri. Chiamarea ministeriului e si va fi, sa conduca alegerile astu-feliu câtu se póta dispune în sesiunea viitória de o majoritate compacta. Fiindu ca mass'a poporului din Romania e fără pricepere politica nu aru fi bine cându guvernulu aru lasá numai partid'a rosiloru sa influentieze asupr'a alegerilor. Domnulu Catargiu va face fórt'e bine, déca va suplini pre membrii siovaitori din cabinetulu seu prin alții membri mai increditi.

Îndata dupa ce se termină consiliulu ministerialu ministrii venira în camera, care togm'a si deschise sediintia. Mai întâiu avea d. Boerescu datori'a sa combata suspitiunările ce le au adusu în diu'a premergatória deputatii Ionescu si Vernescu contr'a ministeriului, pre care 'lu inculpara ca este întielesu într'ascunsu cu societatea drumului de statu. Cuventarea lui Boerescu avu unu efectu slabu si déjà erá sa triumfeze rosii, cându de odata ministrulu Catargiu pronunçiá linistitu marele cuventu, cu care guvernulu si retrage legea de concessiune din camera pentru cá sa se tiena mai întâiu o licitatiune între concurentii concessiunei, alu cărei resultatu se va substerne cá proiectu gat'a nóuei camere, spre care scopu are sa se conchiame îndata dupa terminarea alegeriloru camer'a într'o siedintia estrordinaria.

Nu se poté negá, ca Catargiu a delaturatu cu desteritate pericululu ce amerintiá cabinetulu. De-si camer'a viitória va votá concessiunea în sesiune estrordinaria, totusi prin acestu incidentu s'a perdutu unu tempu scumpu de clădire, si corespundintele lui „P. L.“ se indoiesce, ca drumulu ce va avé sa împreune Bucurescii cu Brasiovulu se va poté deschide, conformu conventiunei, în tómn'a anului 1878.

Die'ta Ungariei.

Budapest'a 30 Martie. În cas'a deputatiloru a deschisu sediintia la 12 óre, vicepresedintele Iosifu Bánó. Ministrulu presedinte transpune legile sanctionate privitória la tractatulu postalulu internatiunалу si la regularea catastrului spre a se promulgá. Legile acestea publicându-se s'au tramisu casei de susu.

Siediintia cea mai de aprópe Joi; la ordinea dilei proiectulu de lege pentru pensionarea invetiatoriloru.

În cas'a de susu se promulgara legile susu amintite.

Regulamentulu

întreprinderii subcomitetului despartimentului VI alu Asociatiunei transilvane

Lussin-Grande este fórt'e aprópe de Lussin-Piccolo. Calea pâna acolo duce prin tufisiuri de mirta si lauri, asiá încátu cu anevoia ii mai affi undeva sub vre-o zona pre rotundulu pamentului. Lussin-Grande este radiatu pre o înaltime de stânca, este o cetate pitoresca, cu biserică, capele si edificie frumóse, dintre cari unele s'aru poté numi si palaturi. Splendórea cea vechia si simtiulu pentru arta inse au disparutu de multu din palaturile acestea, trecându la rival'a mai juna, Lussin-Piccolo sta astadi, fatia cu Lussin-Grande, firesce în micu, în proportiunea Triestului fatia cu Veneția. Locuitorii aceluor dóue cetăti se numescu pre sine „englesii marei adriatice.“

Susu în turnulu dela Lussinu-Piccolo batea tocm'a 12 óre, cându amu parasitu portulu si amu intratu în canalulu dela Zar'a. Scirocco si Quarnero se liniscise. Ceriulu nopturnu se desbracase de negrulu vestmentu de plóia si lun'a lucea deasupr'a drumului marinu. Miculu „Benacco“ fumegá în tactu si nu se leganá de locu. Pentru prim'a óra, m'amu culcatu în cabin'a cea indiestrata cu comfortulu ce se poté intruni vaporu angustu cá „Benacco“. Cându m'amu desteptatu, vaporulu nostru erá în portulu dela Zar'a. În turnulu Domnului batea 7 óre.

Eu amu cercatu de multe ori în impregiurări placute cetatea Zar'a, însa totu-déun'a amu luat impresiunea, ca Zar'a este o cetate monotónă, cu toate ca aici este resiediintia guvernatoriului generalu, astadi vice-

pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românu, privitoriu la îndemnearea tenerimei române spre îmbrățișarea meserieiloru si a comerciului.

Sectiunea I.

Scopulu.

§ 1. Scopulu întreprinderii — pre lănga celu generalminte desemnatu în § 2. din statutele generali ale Asociatiunei transilvane — e specialminte înaintarea comerciului si a industriei prin conferiri de stipendie sistemisate si alte ajutórie pentru tenerii români din teritoriulu despartimentului, cari voru a se aplicá la vre-o meseria séu la comerci preste totu.

Sectiunea II.

Medilócele.

§ 2. Medilócele pentru ajungerea scopului indigitatu în § 1 suntu:

a) tacsele anuali dela membri acestei întreprinderi;

b) venitele ce voru incurge din prelegeri publice si alte petreceri cu scopu filantropicu, si

c) alte contribuii benevole.

§ 3. Membrii acestei întreprinderi suntu:

a) fundatori, cari contribuescu odata pentru totu-déun'a 30 fl. v. a. si cari voru putea usuá drepturile acordate în § 14. alu regulamentului despartimentelor;

b) ordinari, cari solvescu pre anu 2 fl. v. a.

c) ajutatori, cari solvescu pre anu celu putienu 1 fl. v. a.

§ 4. Tóte afacerile administrative si financiare cadu în competintia subcomitetului despartimentului, conformu §-lui 13. din regulamentulu pentru despartimentele Asociatiunei.

Sectiunea III.

Determinatiuni generale.

§ 5. Cassariulu subcomitetului e detoriu a tramite, în totu semestrulu, comitetulu centralu din Sabiiu spre sciintia si publicare unu conspectu subscrisu de directorele si controlorulu subcomitetului despre starea fondului acestei întreprinderi.

§ 6. Numerulu stipendiiloru, marea lor, precum si specialitatea meseriei si a comerciului, pentru cari voru avé a se impartí stipendiele séu

maresialulu Br. de Rodich cu statulu seu maioru, aici se afla mai departe capetenile administratiunei militare si civile ale litoralului Dalmatinu. Petrecerea si conversatiunea afla aici austriaculu mai multa cá în Spalatto, cá în Ragusa si Cattaro. Cu toate aceste e mai placutu mai deschisu aerulu în Spalatto de câtu în Zar'a.

Din departare apare Zar'a cá o forteretia din evulu mediu. La aparintia acést'a contribuie fórt'e multu pét'r'a cea sura ne varuita, care compune murei intarituriloru. Casele din launtru cetătiei si preste totu, interiorulu cetătiei nu ofera nimicu placutu. La fia-care pasu în multimea stradeloru celoru anguste se convinge omulu totu mai multu ca cetatea Zar'a are unu tipu venetianu. Ea s'a desvoltatu si a crescutu sub dominatiunea republicei venetiane, considerata de acést'a din urma de unu punctu de radimu într'a aperiarea posesiuniloru ei dalmatine. Tipulu venetianu se esprima si mai tare prin exteriorulu edificiiloru si decoratiuniloru celoru doue piatie mari, Piadi Piazza-dei-Signiori si Piazza delle-Orbe. Palaturile radica fórt'e multu védi'a locului. Colónele cele înalte corintice, mai cu séma în Piazza delle-Orbe suntu înca din tempurile cele din urma ale imperatiei romane. Colonad'a cea frumósa dara mica Loggia-pubblica, precum si cele cinci sisteme séu putiuri (Cinque pozzi) suntu cu buna séma opere de ale renumitulu venetianu San-Michele, totu asiá precum si Porta-terra-ferma cu lei lui Marcu, carea duce la gra-

FOCISIÓRA.

Dalmati'a.

II.

O visita în Zar'a

(Dupa Gustav Rasch.)

Lussin-Piccolo este asilulu celu siguru alu tuturor nailoru cari fugu de viscocele Quarnerului si a aceluor'a cari voru sa astepte tempu mai favorabilu pentru de a caletóri la Zar'a, la Fiume séu la Triestu. Chiaru si imperatulu romaniloru Augustu, visitandu odata Istri'a cu flot'a romana si au gasitu refugiulu de dinaintea viforului Quarnerului în portulu celu adencu si siguru dela Lussin-Piccolo o ierna întréga. Portulu acést'a ti se pare, dupa ce ai intratu în trensulu, unu lacu lungu si binisioru largu. Din tempurile venetianiloru se mai vedu pre înaltimile cele verdi din apropiare, óre care turnuri ruinate si unu castelu. La pólele înaltimiloru suntu mai multe edificie frumóse, cari compunu cetatiu'a cea mica, locuita de comercianti si pescari. Înaintea acestei'a se întinde sinulu celu azuriu, care contrastéza fórt'e frumosu cu edificie albe si rosi si înaltimile verdi. Sinulu este în genere acoperitu cu barce si cu năi.

Populatiunea de aici se ocupa multu si cu constructiunea de năi. Capitanulu mi spunea ca atunci se aflau, numai putienu, decátu 147 năi în lucru.

Populatiunea este fórt'e avuta si constá dintr'unu amestecu de italieni si slavi, intocm'a cá si populatiunile celoru-lalte cetăti litorale din Dalmati'a. Cea mai avuta parte a populatiunei suntu de acei marinari, cari s'au retrasu dela afaceri si traiescu din pensiunea ce si-au creat'o insisi. Pre acesti ómeni i intalnesci în tóte cafenelele cetătiei, enarându aventurile lor petrecute în tóte mările si pre tiermuriu tuturoru tieriloru din lume. Pentru marinari vechi este o necesitate indispensabila privirea mării. Fără de acést'a si fără de atmosfer'a din giuriulu mării ei nu aru putea traí.

Litoralulu mării adriatice este de altmintrene, în susu pâna la Fiume, si în josu pâna la Curzol'a si Lesin'a acoperitu cu colonii de marinari vechi, care 'si petrecu partea din urma a vietiei lor vifuróse în retragere si linisce contemplativa.

Desu de diminetia esu cu luntrile pre mare si-si petrecu cu pescuitulu; unii intra si lucra în oficinele unde se construescu năile spre a-si tramite cu acestea în mări indepartate dorintiele si suvenirile lor. Lussin-Piccolo pórt'a pre nedreptu numele acést'a fatia cu Lussin-Grande, carele din urma este mai micu. Caus'a pentru care numirile acestoru dóue cetăti suntu inverse si adeca ca Lussinulu celu mare se numesce micu si celu micu se numesce mare, este, ca celu din urma este mai vechiu si pre cându s'a pusu temeiulu celui micu si numai înainte cu 30 ani erá în adeveru mai micu decátu cel-a-laltu.

ajutóriele, le statoresce din anu in anu adunarea generală a despartimentului.

§ 7. Din medilócele incurse se distribuiescu in totu anul 4—5 párti, iéra a cinci'a parte se capitaliséa infavorulu crescerei fondului întreprinderi.

§ 8. Tóte publicările de concursu se voru face atátu in fói'a Asociatiunei, conformu §-lui 33. alu statuteloru generali, câtu si pre teritoriulu despartimentului in tóte comunele apartienetórie de elu, dupa modalitatea, carea o va aflá comitetulu despartimentului mai corespundietória.

§ 9. La casu cându s'aru disólve acésta întreprindere, tóta averea ei va trece la Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romána si cultur'a poporului románu.*)

Ioane Papiu m./p.
directoru.

Alessiu Olariu, m./p.
actuarius.

† Cetimu in „Vocea Cuvurului”:
Dupa cum prevediurámu in nr. trecutú proiectulu tipu pentru lini'a Ploesci-Predélu s'a retrasu de guvern. — Acésta retragere la tempu fu unu adeveratu triumfu a ministeriului Catargiu, cáci, dupa cum ne naréza unu martoru ocularu a acelei siedintie, tóte partidele in aplause entusiaste se grabira a felicitá pre guvernul prudenti'a cu care se conduse in un'a din cele mai mari cestiuni prin insemnatatea economica, câtu si cea politica, ce implica lini'a pre la Predélu.

† „Tr. Carp.” intr'unu articulu de fondu vorbesce despre retragerea proiectului-tipu privitoriu la junctiunea drumului de feru pre la Predealu in modulu urmatoriu:

Ori cum se va pune intrebarea, ori cum se va sucí si se va resucí lucrulu, adeverulu este ca acelu proiectu de lege tipu nenationalu si ne economicu, si conceputu in asiá neprevedere, incátu ducea orbesce tiér'a si interesele ei in gur'a lupului, in bratiile Austro-Ungariei, bun'a nóstra vecina in dóue ipostasuri; între bratiile fára capu ale moluscei monstru din

*) Celelalte diuarie române inca suntú rogate a reproduce acestu re ulamentu.

din'a publica. Domnulu, unu edificiu memorabilu in stilu Lombardicu, este ziditu de *Dogele-Enrico Dandolo*, indata dupa ocuparea cetátiei Zar'a de cátra venetiani. Conspectulu lui *Farlati* despre reliquie, ce se afla in bisericele, monastirile si capelele din Zar'a, póte multiamí pre celu mai credinciosu si evlaviosu. Suntú cu totulu la vre-o 50—60: degete, capete si trupuri intregi de ale sántiloru.

Preumblarea pre intariturile cetátiei, prefacuta in promenada si gradin'a publica suntú unu locu de recreare pentru caletoriulu, carele au umblatu multu pre stradele cele posomorite dinlauntrulu cetátiei. De aci ajunge omulu, trecendu preste dóue siantiuri, cari despartu de continentu limb'a pre cari se afla Zar'a, in drumulu ce duce la Sebenico. Aici este loculu principalu de preumblare, asiá numitulu *Cordó*, unde mai cu séma in dile frumóse dupa amédi se gasescu toti preumblatorii, pedestri, in trasuri si calári. In impregiurulu cetátiei nu suntú locuri cari sa merite o excursiune pentru ca totu tienutulu este pietrosu si pustiiu. O singura esceptiune, unu satu albanezu, a cáru locuitori au emigratu din Turci'a in secululu trecutú, cá sa scape de persecutiunile turcesci. Albanesi acésti'a suntú crestini, si si-au pastratu si portulu celu vechiu, incátu vedindu-i caletoriulu se crede deodata in Albania. Merita a fi amintita insul'a din vecinatate, *Ugliano*, acoperita de vii. Insul'a acésta fiindu lungurétia, forméza cu continentulu dela Zar'a ca-

„les Travailleurs de la mer” a lui Victoru-Hugo, Pieuvre; între acele bratie lungi noduróse, ale cárei fia-ce nodu este o lipitória nesatiósa, care bratie stringu de asfixiaza, si na gasescu capulu pre care trebuie sa ucidu.

A! aceste bratie inlestatórie, unulu dela Cern'a pána in Bistriti'a cu unu aspectu, cel'a-laltu dela Bistriti'a pána in Prutu cu altu aspectu, si apoi altulu dela Orsióv'a pána la Marea-négra; acestu feliu de triketra fára capu care ne incungiura de tóte pártile, ne stringe din ce in ce mai multu cantandu-ne cu voce de Syrina: „Nani, nani, puíu mami”; Austri'a, ér'a sa devina desaversita stapana pre tóte liniile drumuriloru nóstre de feru care sa incépa tóte din tr'ens'a prin ea in-sesi, si sa sfersiesca tóte in tr'ens'a.

Lini'a Predealu-Giurgiu ér'a sa fia lini'a transversala trasa preste lini'a cea lunga dela Orsióv'a-Iticani; ér'a sa fia adeverata cruce immisa pre care sa se restignésca Romani'a, formandu crucifixulu.

Din acestea tóte primulu ministru Catargiu ne-a scapatu, deocamdata celu putienu, cu retragerea acelu proiectu de lege tipu.

Mai putemu resuflá, mai avemu tempu sa ne intrunimu, sa ne adunámu fortiele natiionali pentru ca acésta lini'a Predealu-Giurgiu pre partea cea mai frumósa, cea mai populata, cea mai cultivata a tierei, sa remana cu deseversire a statului románu.

O a trei'a parte dintr'ens'a, Giurgiu-Bucuresci, o avemu a nóstra, gratia ministriului Nicolau Cretulescu, care a sciutu in ce conditiuni sa dea acésta prima concessiune de drumu de feru la noi.

O a trei'a parte, Bucuresci-Ploiesci, o putemu lesne scóte din robí'a in care au vendut'o rosii in patriotismulu loru celu sacru.

Acum vine facerea celei-lalte a trei'a párti, Ploiesci-Predealu, care inca este libera, care nu este robita inca, pre care putemu sa o facemu noi, séu sa aducemu mesteri sa ne-o faca nóue, pentru noi, incátu sa remana intréga a nóstra lini'a care léga capital'a Romaniei cu Austri'a si cu Turci'a.

Sa fia intréga a nóstra acésta lini'a prin care intinde Bucurescii o mána amicabile Brasiovului si alt'a Rusciun-

nalulu de acela-si nume. Pre inaltimile cele verdi ale insulei se mai vedu si astadi ruinele unui castelu (Sanmichele) radica tu de Venetiani in seclulu alu 13.

In tempu de plóia si iér'n'a *Corsó* este in cetate, pre strad'a, carea taia cetatea in dóue dela unu capetu pána la cela-laltu. Strainulu, carele se preumbla intáia-si data pre acestu *Corsó*, neavendu cunoscintia despre elementele populatiunei litoralului dalmatinu, póte sa se créda intr'unu balu de masce. Atátu de diverse suntú tipurile si porturile preumblatoriloru.

Oficieri austriaci si soldatii in cele mai diverse uniforme a diferiteloru arme, barbati in vestminte civile si femei in toaleta moderna cu tipu italianu, tierani in portu italianu, printre acésti'a sateni albanesi in costumulu lor si apoi impunatorii *morlaci* cu peptare rosi, surtucu coloratu, pistóle si iataganu la bráulu rosii, pantaloni largi vineti pána la genunchi, cu chica invalida in pantlica de metasa, muerile acestor'a cu pieptare sabiate si cu mantale inflorate. *Morlaci* vorbescu unu dialectu slavicu, ei suntú cei mai numerosi pre litoralulu dalmatinu.

Populatiunea italiana este mai numai in cetáti, se dice ca ea aru fi numai de pre tempulu venetianiloru. Italianii si slavii litoralului intretienú fórté putiena comunicatiune unii cu altii. In tóte cetátile societatea se imparte in casine italiene si slavice; afara de cele ale oficieriloru si functionariloru statului.

cului. Sa fia intréga a nóstra acésta lini'a asupr'a cárei'a sa leguimu noi cum vomu voi, de care sa dispunemu noi cum né va conveni.

Prea Inaltiate Dómné! in Mari'a Ta punemu noi tóte sperantiele nóstre.

Diece ministere, cinci-spre-diece camere si dóue-diece de constitutiuni chiaru, tóte suntú nimic'a pre langa acésta lini'a cea mai principala, cea mai strategica, cea mai economica a fi intrégaromanéscasi numái romanésc.

Din Predealu pána in Giurgiu sa nu se auda decátu numai limb'a romanésc, sa nu se desfasiure decátu numai simtiementulu románu, sa nu se aspire decátu romanismulu si romanitátea.

„Trompett'a Carpatiloru” propune pentru proiectulu de lege ce are sa se faca acum, urmatoriulu articulu: „Nici o compania a tieriloru limitrofe Romaniei, séu formata in vre-un'a din aceste tieri limitrofe Romaniei, nu va putea sa concure pentru luarea concessiunei esplotárei liniie drumului de feru Predealu-Ploiesci.”

Suntemu incredintiatu ca bunii nostri vecini, serbii voru gasi bunu acestu articulu in legea acestei concessiuni. Bunii nostri vecini, turcii 'lu voru gasi asemenea bunu. Bunii nostri vecini, muscalii, 'lu voru gasi asemenea bunu. Pentru ce bunii nostri vecini, austro-magiari, l'aru gasi reu?

Déca se póte despartí in lege, ceea ce nu vedemu pentru ce nu s'aru putea; déca se va despartí in lege construirea de esplotare pre acésta lini'a, potu concurá ori de unde si ori cine la concessiunea construirei, pre unu devisu esactu La esplotare inse nu voru putea sa concure nici o societate de serbi, de turci, de muscali si de austro-magiari.

Astfelu dara, acésta facere de bine Romaniei politicesce si economicesce, retragerea acestui -proiectu de lege tipu, asupr'a cáru'a nu avemu sa mai dicemu nici o vorba acum, o datorimu guvernului si mai alesu primulu ministru si maioritátei patriotice formata dela inceputulu legislaturéi, in giurulu acestui prevedietoriu ministru, iéra nici decum opositiuniloru formate din cei ce au datu concessiunile, contr'a cáror'a striga d-loru chiaru atát'a, unii si de necasu póte ca nu mai potú, totu d-loru sa dea si acésta importanta din tóte cáte s'au datu pána acum.

† Cetimu in diuariulu „Le Danube” dela 21 Februariu circular'a de mai la vale.

Déca circular'a acésta va fi adeverata, apoi noi multiamimu acestoru trei puteri, de asiá gratiositate. Acésta este, dupa noi, o curata negare a drepturiloru nóstre autonome.

Credemu ca inteligintele patriotu, d. B. Boerescu, ministru nostru de externe, va protestá prin toti agentii nostri, contr'a unei asemenea circulari degradatórie pentru noi; si nu va primí sa trateze cu nici o putere din acelea care nu va recunósce suveranitatea nóstra autonoma; acea suveranitate pre care amu avut'o si chiaru sub domniele fanariote. Discursulu dlui Cogalnicénu de alalta-eri in camera, a improspetatu, credemu, cele sciute si uitate póte.

Este fórté grea acésta cestiune, si nu este bine credemu sa-i trecemu pre deasupr'a cu usiurintia.

Póte ca, acésta este cea dintáiu lovine seriósá de puteri europene, care se dá suveranitátei si autonomiei nóstre.

C. B.
† Guvernulu Austro-Ungariei, alu Rusiei si alu Germaniei, au tramisu mai de multu cátra dragomanii lor respectivi, pentru cá ei sa comunice Sublimei-Porti, o instructiune identica privitória la incheierea de conventiuni comerciale cu Principatele dunarene.

Eata tecstulu acestei instructiuni:

Instructiunea comitetului Zichy pentru cavalerulu de Kosjek.

✧ Cunósceti domnule, ca in urm'a denuntiaru tractatelor de comerciú din partee Sublimei-Porti, cestiunea dreptulu principatelor vasale de a incheiá conventiuni comerciale cu puterile straine, s'a aflu din nou pusa in prim'a linie. Romani'a, chiaru de acum, interpretándu intr'unu modu favorabilu acestui dreptu, tractatele care-i garantéza autonomi'a sea, a facutu o lege valabile in tiéra numai si care, dela 1 Ianuariu 1875, a modificatu intr'unu modu simtietoriu dispositiunile vamale pána acum in vigóre.

Importanti'a cea mare a interese-loru materiale cu care se léga acésta cestiune obliga cabinetulu sa ia o hotarire practica.

Oprindu-ne la acésta hotarire, noi nu avemu intentiunea nici sa stringemu nici sa slabimu legaturile care unescu principatele vasale cu curtea suzerana. Cu totulu din contra, noi ne propunemu sa nu aducemu, nici intr'unu chipu, cea mai mica lovitura acestoru legaturi. Cu tóte acestea situatiunea geografica a acestoru principate, si institutiunile particulare care le conducú, nu permitu absolutamente sa le punemu in nivelulu celoru-lalte provincii care se tienu de imperiulu turcu. Ele se bucura de óre-cari privilegii particulare, de o autonomia interióra, care au de consecintia stabilirea de relatiuni comerciale si vamale cu alte tieri. Puterile, ai cároru supusi se afla in raportu cu aceste principate, nu voru trebuí sa pérdia din vedere aceste consideratiuni.

Noi nu voimu sa angajamu aci o discutiune asupr'a punctulu de dreptu alu cestiunei astfelu cum ea se presinta actualmente. Ne este de ajunsu sa constatámu ca, spre a asigurá cursulu normalu si regulatu alu afaceriloru comerciale, guvernele streine au fostu nevoite necontenitu sa se adreseze la autoritátile locale ale diselor principate.

Tractatele incheiate cu Turci'a recunoscú principatelor dreptulu sa aiba o administratiune vamala separata; si fiindu-ca nu esista între aceste administratiuni vamale si acelea ale altoru state vre-unu contractu care sa ficseze angajamentele mutuale, resulta adese turburári regretabile in raporturile vamale respective. Aceste inconveniente se facu cu atátu mai simtiétorie cu câtu mijlócele de comunicatiune, care trebuie sa serve la inmultirea relatiuniloru comerciale cu puterile vecine si sa dea o impulsione transitului produselor altoru tieri, iau o desvoltare progresiva.

Nu se póte cá cine-va pentru nisce simple cestiuni de forma sa compromita nisce interese positive.

In consecintia, suntemu insarcinati sa aduceti la cunoscintia marelui viziru, precum si la aceea a ministriului ataceriloru streine, ca ne credemu autorisati sa incheiámu directamente cu principatele vasale ale Turciei conventiuni privitória la vami, la tarife si la comerciú.

In acelasi tempu, veti dá guvernulu otomanu asigurarea formale ca aceste conventiuni, lipsite de orice caracteru, nu voru fi subsemnate de câtu de ministri si de autoritátile administrative respective, si nu voru fi nici decum investite de sanctiunea suveranului.

In atare modu, aceste conventiuni nu voru putea sa infirme nici unulu din drepturile M. S. Sultanului nici sa modifice situatiunea garantata de tractate principatelor vasale Sublimei-Porti.

„Tr. C.”

Mesagiul de inchidere a corpurilor legiuitoare române.

Domnilor senatori! Domnilor deputati! Amu venitu in mediloculu d-vostre pentru a ve adresă in persóna cuvintele ce-mi este datu a ve spune la sfersitul sesiunei.

Deosebit'a solemnitate ce incun-giura astadi acestu actu, provinē din ins'asi insemnatatea lui pentru des-voltarea nōstra constituționala. Inchi-diendu-se sesiunea presenta, se in-chide totu odata cea dintăiu legisla-tura complectă a adunării deputatilor.

Domnilor senatori! Prin sprigi-nulu, cu care si de asta-data a-ti sus-tienutu reformele propuse de guver-nulu meu, a-ti continuatu oper'a con-stituționala incredintata inaltului corpu ponderatoriu, si prim'a sesiune a senatului prenoitu vine a se alatură cu acel'asi succesu si cu acel'asi me-ritu, sesiuniloru legislaturei se trecute.

Nu potu dara de cătu a ve mul-tiamī pentru activitatea neobosita cu care v'ati indeplinitu misiunea până in ultim'a di, si nu me indoiescu ca, si in viitoare sesiune, veti fi condusi de acel'asi cugetu plinu de unu in-tieptu patriotismu.

Domnilor deputati! Terminulu pentru care a-ti fostu alesi espi-randu, guvernulu meu, in conformitate cu prescrierile constituției, va pune tiér'a in positiē de a-si alege din nou reprezentantii ei la adunare.

O intrēga legislatura de patru ani, plina de activitate, inspirata de binele publicu si pastrandu intiele-gerea cu guvernulu meu reprezentatu prin acel'asi ministeriu, dovedesce ap-titudinea tiei de a se identifică cu nōuele cerintie ale tempului. Stabili-tatea ce pentru prim'a óra s'a men-tienutu cu atāt'a tarie in represen-tantii puteriloru statului, a produsu ródele ei binefacátorie, si in tóte ra-murile administratiunei publice ne pu-temu bucurá de imbunatatirile inde-plinite.

Controlulu constituționalu a de-venitu in fine o realitate. Sistemulu nostru financiaru, precisatu in tóta procedura lui, a ajunsu la o deplina lamurire. Socotelele au fostu date la tempu spre licuidare; si totu-déun'a cu unu anu mai inainte, dupa pre-scrierea constituției, a-ti fostu pusi in positiune de a cunósce bugetulu venituriloru si cheltueleuru statului. Datori'a flotanta s'a regulatu si s'a marginitu in limite sigure. O nōua forma de creditu alu statului s'a in-trodustu prin crearea rentei, care in-semnéa totu de odata unu adevratu progresu in situatiunea nōstra finan-ciara. Rent'a insasi, precedata de rea-lizarea favorabila a imprumutului do-menialu, s'a potutu emite cu unu cursu asiá de semnificativu pentru creditulu tiei, in cătu ne-a apropiatu de sta-tele, a căroru ordine financiare stabila este recunoscuta. Resurse nōue si im-belsugate s'au deschisu statului prin monopolulu tutunului, prin legea tim-brului si a licentieloru; iéra institu-irea creditului fonciaru român, orga-nizarea administratiunei domeniiloru, legea vamala cu tarifele ei si mai alesu regularea intielépta a diferite-loru cestiiuni relative la drumurile de feru, constituiescu o nōua era de pu-ternica desvoltare materiala a tiei nōstre.

Efectulu naturalu alu acestei lu-crări nepregetate pre terimulu eco-nomicu a fostu inaltirea creditului nostru in intru si in afara. Cursulu titluriloru emise de statu s'a urcatu si s'a mentienutu; procentele platite pentru imprumuturi s'au coboritu, si in proportie drépta cu increderea ce inspira tiér'a, relatiunile nōstre cu po-terile garante si cu alte state s'au in-multitu si s'au radicat.

Conventiuni internatiunale pentru diferite interese s'a pututu incheiá cu

Austro-Ungari'a, cu Russi'a si cu Ser-bi'a; amu subscrisu asemenea tracta-tulu dela Bern'a pentru uniunea po-stala, si participarea nōstra la mis-carea culturale generale in Europ'a este astadi unu faptu recunoscutu.

In mediloculu acestei desvoltări, armat'a nu putea sa remana indereptu. Legea nōuei organizări din 1872, le-gea asupr'a inaintării, codulu justitiei militare si resursele votate pentru constructii si pentru imbunatatirea ar-maturei, dovedescu hotarirea nestra-mutata a Romaniei de a-si pazí — in limitele positiunei ei — demnitatea de statu si drepturile intemeiate pre tractate.

Nu mai putienu a-ti contribuitu prin lucrările d-vostre la inaintarea tiei in interesele ei morale.

Prin legea sinodului a ti pusu temeli'a bisericeii otodocse natiunale. Prin legea admisibilitătiei judecato-resci, prin reform'a codicelui penalu si a institutiunei jurațiloru a-ti datu statului o garantia mai mare in ceea ce este temeli'a sea; in distribuirea sigura a justitiei. Modificarea legi ju-detiene si comunale, organizarea ser-vitiului sanitaru, reform'a regimului inchisoriloru suntu totu atâtea pro-grese in regularea administratiunei generale.

Nu este multu tempu, de cându Romani'a, desteptandu-se spre o nōua viétia natiunala din amortirea, in care o aruncase regimulu trecutulu, ré-clama pentru întâi'a óra inaintea Eu-ropei partea sea de lumina si 'si afirma puterea de a pasí, impreuna cu cele-lalte state, pre calea progresului ade-veratu.

Intalnindu-se intr'unu generosu simtimentu, poteriile garante au venitu in ajutoriulu aspiráriloru junelui no-stru statu si i-au incuragiatu incer-carea de a se intemeiá pre bazele unei civilizatiuni, spre care lu chiamau tóte tradițiunile sele de statu crestinu si inrudirea sângelui seu.

Statornici'a cu care natiunea in-trēga a lucratu spre indeplinirea ace-stui scopu maretu si vrednicu de viétia unui poporu liberu, incepe a-si aduce rezultatele dorite. Patriotismulu d-vostre luminatu si prudentu; armo-ni'a ce a-ti mentinutu-o totu-déun'a cu guvernulu meu; energi'a cu care a-ti infrenatu ambițiunile personale si le-ati silitu a se supune marelui scopu care este mai pre susu de noi toti: binele patriei, este o viua dovéda ca Romani'a, intr'unu tempu asiá de scurtu, a sciutu a se apropiá de inal-timea culturale altoru state care i-au servitu de modelu.

Domnilor deputati! Inchi-diendu cea din urma sesiune a unei legisla-turi complecte si asiá de fertile in re-sultate binefacátorie, suntu fericitu a ve putea esprimá multiamirile mele pentru oper'a d-vostre de patru ani. Intorcendu-ve la caminele d-vostre ve veti aduce aminte cu mandrie ca a-ti contribuitu in modu puternicu la in-aintarea tiei, a cărei mandataru a-ti fostu atāt'a tempu.

Domnilor senatori! Domnilor deputati! Dumnedie! sa ve aiba in sânt'a sea paza si sa ocrotésca si de acum inainte scump'a nōstra patria!

Varietăți.

* * * *Multiamita publica.* Cu ocaziunea imortentării multu iubitei si neuitatei mele consórtie Apoloni'a, nascuta Pang'a, pre lānga totu tempulu nefavorituriu, multe prea stimate dōmne si multi prea onorati domni, atāt din cetate cătu si din comunele invecinate, si-au manifestatu, prin binevoi-tóri'a-le participare la ceremon'a funebra, nobilele simtieminte de condolentia si sin-cerile d-loru regrete pentru prea tempuri'a perdere ce amu suferitu eu, din preuna cu gelnic'a mea familia.

Atātu in numele defunctei, cătu si in numele meu si alu familiei remase, vinu deci pre acēsta cale a multiamī din pro-fundulu animei tuturoru acelor'a, cari au binevoitu cu prea pretiuit'a d-loru presentia a ne insotí la tristulu si ultimulu conductu ce datoriámu repausatei in domnulu.

Sabiiu in 2 Aprile 1875.

Ioanu Cretiu.

* * * *Daru marinimosu.* O dōmna din Ameri'a *Ann'a Richmond* a daruitu fondului colegiului unitariu din Clusiu sum'a de 10,000 fl. in aur, cu scopu de a se siste-misá unu postu de profesor la acelu in-stitutu.

In restempu de unu anu, americanii au fundatu la colegiulu unitariu din Clusiu cu acēst'a suma a trei'a profesura.

* * * *Originea si aplicatiunile cuventului „cabinetu.”* — Cabinetu vine dela adjecti-vulu latinu *cavum* (secu, golu.) Acēsta espre-siune nu insēmna nimicu incātu privesce aplicatiunea sea; astfelu nu trebuie sa tie-nemu de ea nici unu comptu si sa srunemu ca prin cabinetu se intielege unu locu li-beru, isolatu, de putiena intindere, destinatu pentru lucru, pentru retragere, pentru in-trevorbire.

Prin estensiune s'a datu numele de cabinetu unei intruniri de personagie adu-nate spre a discutá cestiiunile politice si a se ocupá de afacerile statului, spre a ad-ministrá, a guverná, etc. Acestu cuventu a deveni u sinonim cu ministeriu. Se dice cabinetu cum s'aru dice camera: unulu in-sēmna unu numeru de persóne restrinsu, ceea.lalta o adunare mare de ómeni politici.

S'aru pareu dupa aceste ca unu mi-nistru s'aru putea numi unu omu de cabinetu, de óre ce face parte din aceea ce s'a con-venitu a se numi unu cabinetu; nici de-cum; unu omu de cabinetu este unu omu pre care profesiunea sea 'lu obliga a se dedá la lucrări serióse, la unu studiu ne-interruptu. Este o bizareria!

Apoi espreșiunea cabinetu a avutu pretensiunea de a specificá unu edificiu in-tregu. Cātu de departe e de aplicatiunea sea primitivă! S'a desemnatu sub acestu nume unu localu, unde suntu intrunite co-lectiuni de animale, de vegetale si de mine-rale: cabinetu de istoria naturala, de fisica, de medalii, de anatomia, etc.

Cuventulu s'a generalisatu si s'a adop-tatu dupa usagie si obiceiuri: cabinetu de lectura, de afaceri, de toaletă, etc. etc.

In acceptiunea sea cea mai inalta indica camera unde lucréza suveranulu si ministrii. cabinetulu regelui, cabinetulu mi-nistrului.

Se numesce cabinetu particularu unu locu de intalnire la birtasi, etc.; mai este si unu locu de placere, de repausu, intr'o gradina, numitu in acestu casu cab'netu de verdéti'a, fiindu ca e acoperitu cu frunze si flori.

Sa nu par'sinu subiectulu fără a aminti si cabinetulu negru. Se numea ast-feti biuroulu secretu, biuroulu neveditu si de care nu se putea apropiá nimene, unde se violá secretulu scrisoriloru prin ordinulu si pentru profitulu guvernului.

„V. C.”

* * * *Fruindia alba maracine, prima-vér'a nu mai vine,* pentrucu joi a in-ceputu iérasu a ninge si ninge si vineri, ce va mai fi până dumineca, déca vomu puté vomu spune sambata. Destulu ca vine si bun'a vestire si iérb'a inca sta ascunsu sub manteu'a cea alba a iernei.

* * * *Remediu contr'a filoxerei.* — „Conti-nental Herald” anuncia ca unu D. Breitem-noseru din Rapperswyl, in cantonulu de Saint-Gall (Svitier'a), a descoperitu unu mijlocu de a preveni pustiirile filoxerei Substanti'a ce intrebuintiá are de efectu de a asigurá imediatu crescerea vlastariului unei vitie atacate si de a permite cócerea struguriloru intariti si descolorati de maladia. Inventatoriulu, avendu intentiunea de a concurá pentru premiulu de 300,000 fr. oferitu de guvernulu francesu, pastréza inca secretulu descoperirii sele.

* * * Evreii Muldberg si Goldbaum, au deschis in tergulu *Cucului* o tipografie si o fabrica de harthie de tigara intrebuintiendu unu capitalu de 4000 fr. Dupa deschidere o si asigura la societatea „Daci'a”, pre 26,000 fr. Câte-va dile dupa asigurare Muld-berg si Goldbaum, se adreséza către socie-tate dicendu, ca stabilimentulu s'a aprinsu pre din launtru, si cu tóte ca foculu a fostu nabusitu insa li s'au cauzatu o paguba de 8,000 fr. Societatea a tramisu de indata o espertiza de ómeni competenti; s'au evaluatu o mica perdere de 300 fr., care suma a si oferit'o pagubasiloru, insa d-loru remaindu nemultiamiti nu au primit'o.

Unu stabilimentu de 4,000 fr. asigu-ratu pre 26,000! Câte-va dile dupa asigu-rare stabilimentulu arde, si se cere o des-pagubire de 8,000 fr., indoitu de capitalulu intrebuintiatu! — Lucrulu ni se pare c'amu ciudatu.

„V. C.”

Neincungiuratu de lipsa la economi'a de vite

Pravuri de Transilvani'a pentru cai si vite cornute.

Pregatite din celea mai aprobate me-dilóce de casa, corespundietérie relatiuni-loru nōstre economice si pusetiunei tiei nōstre, cari atātu cá medilocu de cura, cătu si cá medilocu preservativu nu aru trebui sa lipsésca la nici unu economu adevratu.

Pentru cai:

Contr'a ciumei, sioreceloru si altoru bóle periculóse, precum: caturhoe'a organe-loru de respiratiune, catarhoe'a de stomachu, nemistuire, colica, tusa, marasma (Abmage-rung) preste totu, contr'a celoru mai deci-dietérie bóle; mai departe servescu pravu-rile acestea la calu spre crescerea frumósă si 'lu sustienu sanetosu si infocatu.

Pentru vite cornute:

Contr'a deosebiteloru aprinderi si alte bóle, precum: flatu lentia si colica, mai de-parte la vaci, déca dau lapte putienu si slabu, contr'a marasmei (Abmagerung), con-tr'a apetitului perdutu si cu deosebire la vitele de ingrasiatu.

1 Pac. à ¼ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à ½ Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvani'a pentru oi.

Unu obiectu neaparatu de lipsa in economi'a rationala de oi, preparatu din cele mai aprobate si practice medilóce de casa, celu mai bunu medilocu de cura si preservativu contr'a bóleloru epidemice, cari domnescu mai adeseori, precum: Genuriu vermele de plamana (Lungenwurm), cal-béza, clorose'a (Anaemie Bleichsicht), tusa, diarhoea, bubatu (versatu) mai departe res-titue apetitul perdutu si vindeca tóte bólele de stomachu si a organeloru din launtru s. a. m.

1 Pac. à ¼ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à ½ Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvani'a pen-tru rimatori.

Celu mai aprobatu medilocu de cura pentru rimatori. Curéza diarhoe'a, colic'a, branc'a, precum si feluritele aprinderi. — E de mare folosu si pentru rimatorii de in-grasiatu fiindu ca face apetitu si totu-odata si ingrasia.

1 Pac. à ¼ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à ½ Cilo 60 cr. v. a.

Depositulu principalu de espiditiune la ALBERTU VACSHMANN, apotecariu in Borgo-Prundu. (Transilvani'a) mai departe in depositu: in Sidisióra la I. B. Misselba-cher et fii, in Clusiu la Carolu Hutflesz, in Muresiu-Osiorheiu la Mat Bucher, si in Bis-tritia la G. M. Textorisu.

(2—3)